

of positive results in the preparation of future biology teachers for the organization of project activities occurs by mastering the types of projects and stages of their implementation.

Professional readiness is a quality of the future specialist's personality, it determines the ability to effectively solve professional tasks and problems on the basis of motives, goals, knowledge, skills, competence, focus on improving and enhancing the skills of pedagogical activity in the process of professional training.

Key words: *professional readiness, biology teacher, cognitive activity, project activity, subject competence, readiness components, readiness levels, pedagogical support.*

УДК 355.237:378.046-021.68(477)

Володимир Карпенко

Національний університет оборони України Імені Івана Черняхівського

ORCID ID 0000-0002-3699-353X

DOI 10.24139/2312-5993/2021.08/126-137

ТЕОРЕТИЧНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ ВІЙСЬК У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті зосереджено увагу на актуальності розвитку офіцерів-лідерів Десантно-штурмових військ на етапі професіоналізації як вагомий фактор трансформації системи військової освіти. На основі попередніх досліджень обґрунтовано й розроблено теоретичну модель розвитку лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ у системі післядипломної освіти. Упровадивши теоретичну модель розвитку в систему професійної військової освіти у ВНЗ України на етапі професіоналізації офіцерів дасть змогу забезпечити розвиток лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ Збройних сил України. Практична функція моделі дозволить представити модель як інструмент і засіб наукового експерименту.

Ключові слова: *військова освіта, лідерство, лідерські якості, офіцер Десантно-штурмових військ, підготовка офіцерів, післядипломна освіта, професіоналізація офіцерів, розвиток лідерської компетентності, теоретична модель.*

Постановка проблеми. В умовах реформування Збройних Сил України, упровадження системи підготовки військових фахівців за стандартами НАТО пріоритетного значення набуває проблема кар'єрного розвитку офіцерів-лідерів. Не випадково одним із пріоритетів державної політики України у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва визначено «зміцнення кадрового потенціалу Збройних Сил України та інших складових сил оборони, ефективне управління кар'єрним зростанням особового складу із забезпеченням професійного просування осіб за чітко визначеними, прозорими, справедливими критеріями, що ґрунтуються на знаннях, уміннях, цінностях, досвіді, доброчесності, а також дотримання гендерної рівності, формування нового стилю військового лідерства та трансформація професійної культури на основі євроатлантичних принципів» (Указ Президента України, 2021). Звідси

першочерговим завданням вищої військової школи стає розроблення та впровадження гнучкої моделі професіоналізації офіцерів ЗСУ, розвиток лідерської компетентності військових керівників у системі неперервної освіти, що зумовлює актуальність пропонованої розвідки, її значимість для сучасної військово-педагогічної теорії і практики післядипломної підготовки, підвищення кваліфікації у ВВНЗ.

Аналіз актуальних досліджень. Концептуальні підходи до вирішення порушеного питання закладено в цілій низці програмних документів, зокрема в Римському комюніке міністрів освіти країн-учасниць Болонського процесу, Доктрині розвитку військового лідерства у Збройних силах України, проєкті Концепції розвитку військово-гуманітарної освіти в Україні.

Одним із пріоритетних завдань розвитку ЄПВО на найближче десятиліття в Римському комюніке визначено впровадження інноваційного змісту та моделей навчання «у відповідь на зростаючі потреби в інноваціях та критичному мисленні, емоційному інтелекті, лідерстві, командній роботі та ініціативності» (*Rome Ministerial Communiqué, 2020, с. 6*). Розробники вітчизняної Доктрини розвитку військового лідерства у Збройних силах України наголошують на необхідності теоретичного осмислення та практичного впровадження основ військового лідерства, що відображатиме систему поглядів, керівні принципи, умови і шляхи досягнення результатів. У цьому програмному документі зазначається, що місія військових лідерів полягає в тому, щоб морально, психологічно та професійно готувати себе і підлеглий особовий склад до виконання завдань за призначенням (*Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних силах України, 2020, с. 4*). Провідного значення в підготовці військових керівників за стандартами НАТО автори проєкту Концепції військово-гуманітарної вищої освіти в Україні надають «формуванню в офіцерів принципово нових поглядів на військову організацію, ціннісних орієнтирів, підходів до управління військами на засадах свідомого й діяльного патріотизму, ініціативного та відповідального лідерства...» (Сиротенко, 2020, с. 56).

Н. Агаєв, О. Кокун, І. Пішко, Н. Лозінська, М. Герасименко, В. Ткаченко розробили психологічне забезпечення розвитку лідерських якостей майбутніх офіцерів. Автори методичного посібника «Психологічне забезпечення розвитку лідерських якостей майбутніх офіцерів» наголошують на необхідності діагностування особистісних якостей вступників до ВВНЗ, формування лідерських якостей майбутніх офіцерів як військових лідерів (Агаєв, 2014, с. 4).

Розроблена О. Маковським педагогічна технологія формування якостей лідера майбутніх офіцерів становить певний інтерес для нашого дослідження. Автор доводить, що «...рівень сформованості лідерських якостей у майбутніх офіцерів можливий на основі комплексного врахування п'яти критеріїв: військово-професійного, соціально-психологічного, творчого, особистісного, індивідуального-типологічного» (Маковський, 2002).

Проблемі лідерства у Збройних силах України належну увагу приділив Г. Грант, який піддав критиці «радянський стиль» управління, заснований на принципі «роби так, як я кажу». Як слушно зазначив автор публікації, «Лідерство в армії – нова парадигма в Україні», стиль управління сучасних лідерів повинен ґрунтуватися на рівності, довірі та делегуванні повноважень (Грант, 2019).

Ю. Пунда та С. Антоненко наголошують на пріоритетному значенні лідерства для всіх рівнів вищої військової освіти: тактичного, оперативного і стратегічного. Вітчизняні дослідники довели нагальність розроблення, запровадження та подальшого вдосконалення «практичних рекомендацій щодо формування лідерської компетентності в закладах вищої освіти Збройних сил України» (Пунда та Антоненко, 2017, с. 141).

Важливе значення для нашого дослідження становить розвідка О. Заруби, у якій розглядаються моделі та програми підготовки майбутнього офіцерського складу. У статті «Лідерство у вищих військових навчальних закладах: моделі та програми підготовки» автор пропонує шляхи вдосконалення лідерських якостей, а саме: перегляд освітніх програм і стандартів вищої освіти з метою впровадження в навчальний процес процедур та форм цілеспрямованого набуття лідерських якостей військовими керівниками; академічне співробітництво та співпраця між вишами за лідерською проблематикою; комплектування ВВНЗ викладачами, які проявили себе лідерами у своїй галузі; налагодження державно-приватного партнерства, партнерства з громадськими організаціями, що розробляють лідерські курси у сфері бізнесу та особистісного розвитку; можливість здобувати вищу освіту в зарубіжних військових вишах тим офіцерами, які вже зарекомендували себе лідерами на етапі формування кар'єри молодшого офіцера; оновлення системи курсової підготовки з обов'язковим включенням в її програми лідерського компоненту (Заруба, 2020).

Генеральним штабом ЗС України в підготовці офіцерів-лідерів зосереджено увагу на авторитеті військового керівника. Авторитет військового керівника у Збройних силах України характеризується рівнем поваги й довіри до нього особового складу і старших начальників. Сучасний

офіцер-лідер повинен поєднувати в собі авторитетного керівника та ефективного лідера. Лідер повинен ефективно впливати на підлеглих, оцінювати та прогнозувати можливі наслідки; надавати пропозиції до управлінських і кадрових рішень; забезпечувати морально-психологічний стан особового складу, що достатній для виконання завдань за призначенням. При цьому, оцінюючи рівень авторитету і лідерства командира, ураховуються сильні та слабкі здатності особистості (Наказ ГШ ЗСУ).

Психологічні засади військового лідерства розкриваються у статті В. Стасюка «Авторитет та лідерство командира: визначення, зміст». Автор статті зазначає, що командир мусить поєднувати в собі авторитет та лідерські якості. Погоджуємося з В. Стасюком, що «...військовий керівник, який не має належного авторитету та неспроможний бути лідером, не зможе організувати життєдіяльність підпорядкованого йому військового колективу...» (Стасюк, 2014, с. 309).

Слушною вважаємо твердження Л. Сігаєвої щодо необхідності забезпечення відповідних педагогічних умов для професійного зростання фахівця впродовж усієї кар'єри, усвідомлення важливості оволодіння новими знаннями, інноваційними підходами і технологіями (Сігаєва, 2015, с. 447). З цією метою, на думку дослідниці, слід упроваджувати в систему післядипломної освіти ефективні методи та інноваційні розробки, зорієнтовані на потреби дорослої людини (Сігаєва, 2015, с. 447).

Погоджуємося з науковцями стосовно процесу підготовки військово-службовців у закладах вищої освіти, що набуває важливого значення в розвитку військової освіти в Україні. І. Чистякова та І. Драга переконані, що військово-педагогічний процес повинен здійснюватися в нерозривній єдності з проходженням військової служби (Чистякова, 2020, с. 197).

На підставі проведеного аналізу наукових публікацій з'ясували, що основний акцент сучасні дослідники роблять на розкритті загальних типологічних ознак військового керівника-лідера. Поза увагою залишається проблема професіоналізації офіцера-лідера, проблема розвитку в нього лідерської компетентності не набула цілісного розв'язання. Таким чином, актуальними для сучасної військово-педагогічної науки є обґрунтування та розроблення моделі розвитку лідерської компетентності офіцерів з урахуванням специфіки їх управлінської і військово-професійної діяльності, зокрема офіцерів Десантно-штурмових військ.

Мета статті – обґрунтувати та розробити теоретичну модель розвитку лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ у системі

післядипломної освіти для подальшого впровадження в систему професійної військової освіти у ВВНЗ України на етапі професіоналізації офіцерів.

Методи дослідження: у статті використано метод моделювання, поєднання емпіричного та теоретичного, виявлення та формулювання зв'язку між фактами та результатами експериментів, створення логічних конструкцій, абстракцій та теорій.

Виклад основного матеріалу. Ефективність розвитку лідерської компетентності офіцерів ДШВ протягом початкового етапу професіоналізації, пов'язаного з перебуванням на посадах від командира взводу до заступника командира батальйону включно, залежить від налагодженої системи військово-професійної підготовки командного складу, що охоплює цільовий, змістовий, інструментальний та ресурсний компоненти.

Розробка теоретичної моделі розвитку лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ (далі – ДШВ) у системі післядипломної освіти дозволить нам виокремити структуру процесу формування лідерської позиції в умовах професійної спрямованості особистості під час навчання у ВВНЗ. За цією логікою, ми створюємо ієрархічну, структурно-логічну схему даного процесу, аналізуємо зв'язки з процесом професійної освіти офіцерів ДШВ, не застосовуючи математичні та кількісні методи. Така постановка проблеми дає нам можливість більш чітко визначити структуру педагогічного процесу й механізм взаємодії між діяльністю викладача та пізнавальну активність слухачів (офіцерів).

З метою впровадження такої системи спроектували її модель, що складається з сукупності ієрархічно побудованих рівнів:

- концептуальний;
- функціонально-цільовий;
- суб'єктно-середовищний;
- змістовий;
- ресурсно-технологічний;
- контрольно-діагностичний (рис. 1).

Пропонована модель представлена у вигляді блок-схеми, що відображає рівні, спрямовані на досягнення результату щодо розвитку лідерської компетентності офіцерів ДШВ у системі післядипломної освіти. Основними функціями даної моделі є теоретична і практична складова.

Теоретична функція моделі дасть можливість реалізувати специфічний образ дійсності, який відповідатиме діалектичним закономірностям єдності загального й одиничного, логічного і чуттєвого, абстрактного та конкретного.

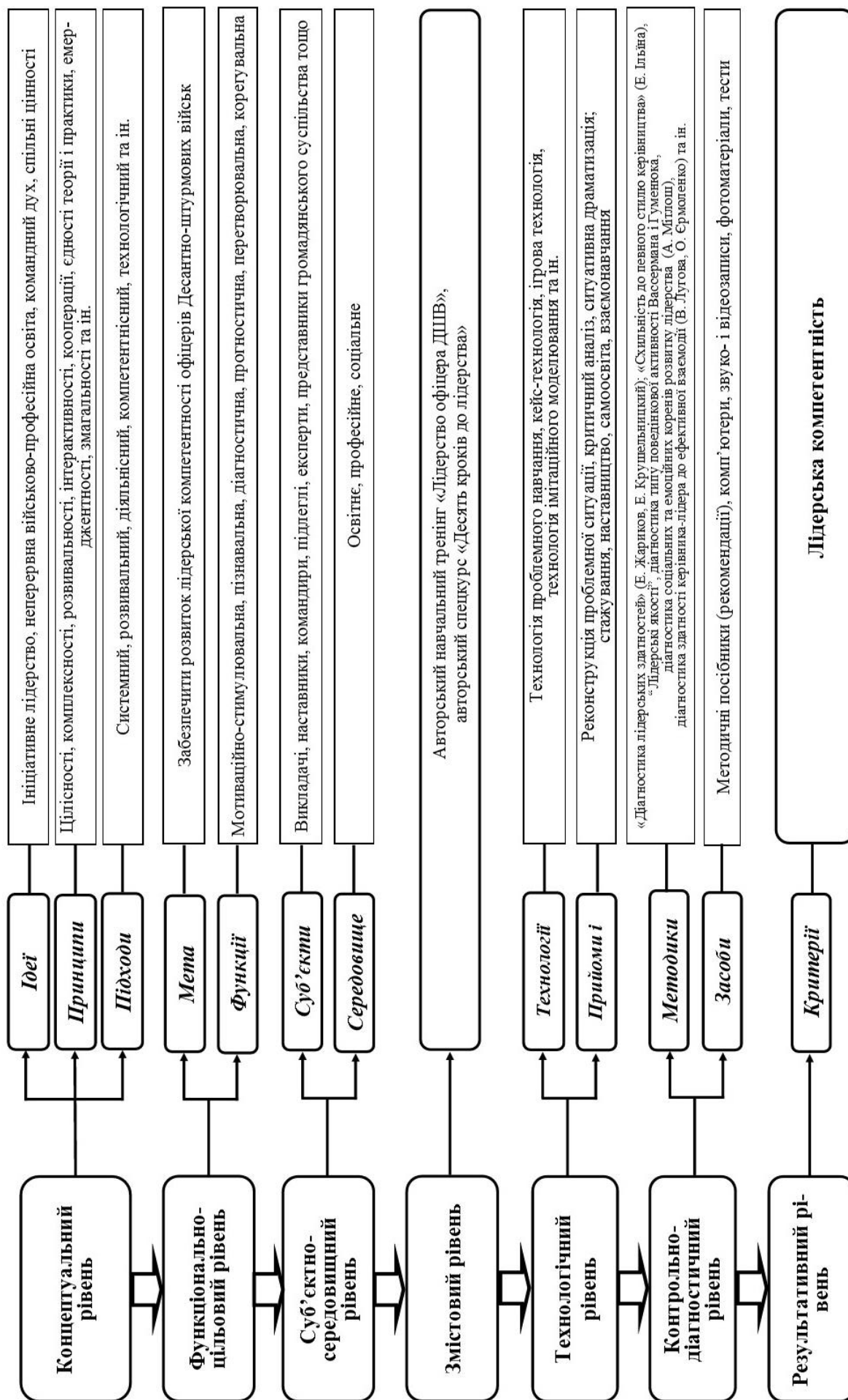

Рис 1. Модель розвитку лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ у системі післядипломної освіти.

Практична функція моделі дозволить представити модель як інструмент і засіб наукового експерименту. Крім того, модель може виконувати дескриптивну, прогностичну і нормативну функції.

Дескриптивна функція моделі у професійній підготовці військового лідера полягатиме в тому, щоб за рахунок абстрагування пояснити офіцерам-десантникам специфіку та зміст означених технологій. Частковим виявом дескриптивної функції є пізнавальна, яка дасть можливість нам установити суттєві змістові характеристики професійної підготовки військових лідерів із застосуванням комунікативних технологій. Прогностична функція моделі дасть можливість передбачати майбутній розвиток подій на етапі професіоналізації офіцерів-лідерів у системі післядипломної освіти. Таким чином, ми зможемо передбачити перспективний розвиток окремих технологій як найбільш ефективних для фахівців ДШВ. Нормативна функція передбачатиме можливість не лише описати наявний ресурс технологій у професійній підготовці офіцера-лідера, але й побудувати бажаний ідеальний образ процесу професіоналізації офіцера ДШВ у системі післядипломної освіти із застосуванням необхідних технологій навчання.

На початковому етапі формування теоретичної моделі, що забезпечить ефективний розвиток лідерської компетентності офіцерів ДШВ у системі післядипломної освіти, було визначено концептуальний рівень, в основу якого були закладені ідеї, принципи та підходи.

У концептуальність нами закладено два основних чинника: «Навчати» та «Знати». Це, у свою чергу, вимагає організації такого процесу подання знань, що ґрунтується на поточних педагогічних потребах суб'єкта навчання й максимального забезпечення подання знань, їх засвоєння із застосуванням дидактичних принципів і когнітивних аспектів сприйняття знань.

Запропонована модель розвитку лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ у системі післядипломної освіти має ідеї, що спрямовані на розвиток у офіцерів відповідальності, вимогливості, довіри, різноманітності ідей та креативності, саморозвитку та самовдосконаленню, психологічної стійкості до стресових ситуацій, авторитету, комунікабельності та бути прикладом для оточуючих.

Принципами у формуванні теоретичної моделі були визначені: цілісність, комплексність, розвивальність, інтерактивність, кооперація, єдність теорії і практики, емерджентність, змагальність та ін.

Основними підходами в розвитку лідерської компетентності офіцерів ДШВ було визначено: системний, розвивальний, діяльнісний, компетентнісний, технологічний та ін.

Наша мета обумовлює такі завдання: сприяти ефективному адаптуванню офіцерів ДШВ у новий освітній простір, підняття рівня їх мотивації щодо розвитку лідерської компетентності та самоосвіти як елементу професійного зростання.

Мотиваційно-стимулювальна, пізнавальна, діагностична, прогностична, перетворювальна, коригувальна функції, спрямовані на усвідомлення змісту та сутності феномену «лідерство» на основі навчально-пізнавальної діяльності, професійного становлення та самореалізації. Цей етап дає слухачам (офіцерам) об'єктивну оцінку їх професійної соціалізації в цілому та сформованості в них лідерської позиції за період проходження військової служби.

У нашій моделі суб'єктно-середовищний рівень має особливе місце. Нами вбачається, що лідерську компетентність необхідно розвивати на різних етапах професіоналізації офіцера. Розвиток лідерської компетентності офіцерів ДШВ має містити індивідуальний характер. Це пов'язано з тим, що на сучасному етапі лідерство у військовій сфері сприймається як діяльність командира. Офіцера-лідера не слід поєднувати з командиром. Командир підрозділу – формальна посада. Командир підрозділу наділений владою керувати, використовуючи наказовий характер. Лідер же керує підрозділом, що спирається на авторитеті офіцера, взаємодовірі та впевненості підлеглих. Лідер – це той, що поєднує в собі авторитет, довіру та впевненість. У підготовці офіцера-лідера слід звертати увагу, що лідер – це соціальний ступінь і відповідний статус у військовому колективі.

Багаторівнева підготовка дасть змогу розвивати лідерську компетентність офіцерів ДШВ на базовому, тактичному, оперативному та стратегічному рівнях військової освіти. Упровадження багаторівневої підготовки офіцерів-лідерів забезпечить розвиток та вдосконалення професійної лідерської компетентності в системі військової освіти. У свою чергу, багаторівнева підготовка лідерів забезпечить офіцерам досягнення відповідного статусу не тільки у військовому колективі, а й у військово-цивільному співробітництві.

Досягнення високого рівня лідерської компетентності офіцерами ДШВ у системі післядипломної освіти, крім іншого, означає перетворення всіх властивостей нижчих рівнів у більш досконалі, що відбувається завдяки розвитку їх професійних та особистісних якостей. Це неможливо без змістовного рівня нашої моделі. Нами пропонується впровадження в навчальний процес ВВНЗ авторського навчального тренінгу «Лідерство офіцера ДШВ», авторського спецкурсу «Десять кроків до лідерства».

Службова діяльність офіцерів ДШВ на етапі розвитку лідерської компетентності характеризується: особистісним та професійним розвитком, налаштованістю на сприйняття запропонованих знань, досвіду, цінностей. Тому наступним етапом є технологічний рівень. Процес розвитку лідерської компетентності, на нашу думку, повинен уособлювати в собі технологію проблемного навчання, кейс-технології, ігрову технологію, технологію імітаційного моделювання та ін. Саме ті, що спитаються на вирішення завдань проблемного характеру, критичного аналізу та прийняття обґрунтованих рішень.

Наступним визначено контрольнo-діагностичний рівень. Рівень, що дозволить застосовувати методики та засоби для досягнення нашої мети. В основу розвитку лідерської компетентності закладено інноваційні підходи навчання: моделювання проблемних ситуацій, ситуаційно-рольові ігри, дискусії, критичне мислення. Окрім цього, ми переконані, що в розвиткові лідерської компетентності доцільно використовувати наочні засоби навчання: методичні посібники (рекомендації), комп'ютери, звуко- і відеозаписи, фотоматеріали, тести та ін.

Визначені нами критерії та показники покладено в основу результативного рівня розвитку лідерської компетентності офіцерів ДШВ: високий, середній, достатній та низький (Карпенко, 2021, с. 27).

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Результати дослідження, що викладені у статті, надали нам можливість розробити теоретичну модель процесу розвитку лідерської компетентності офіцерів ДШВ у системі післядипломної освіти. Метою нашого моделювання, у таких умовах, є забезпечення розвитку лідерської компетентності офіцерів під час проходження курсів лідерства та курсів підвищення кваліфікації у ВВНЗ.

На нашу думку, були визначені теоретичні основи моделювання педагогічного процесу з метою наближення до ідеального образу офіцера-лідера ДШВ. Що дасть змогу нам збільшити ефективність розвитку професійної та особистісної лідерської компетентності офіцерів ДШВ у системі післядипломної освіти.

ЛІТЕРАТУРА

- Агаєв, Н., Кокун, О., Пішко, І., Лозінська, Н., Герасименко, М., Ткаченко, В. (2014). *Психологічне забезпечення розвитку лідерських костей майбутніх офіцерів: методичний посібник*. Київ (Agaiev, N., Kokun, O., Pishko, I., Lozinska, N., Herasimenko, M., Tkachenko, V. (2014). *Psychological support for the development of leadership bones of future officers: a guide*. Kyiv).
- Грант, Г. (2019). *Лідерство в армії – нова парадигма в Україні*. Режим доступу: <https://uifuture.org/publications/25153-liderstvo-v-armii> (Grant, G. (2019).

- Leadership in the army is a new paradigm in Ukraine*. Retrieved from: <https://uifuture.org/publications/25153-liderstvo-v-armii>).
- Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних силах України (2020). Київ (*Doctrine of development of military leadership in the Armed Forces of Ukraine* (2020). Kyiv).
- Заруба, О. (2020). Лідерство у вищих військових навчальних закладах: моделі та програми підготовки. Режим доступу: http://academy.ssu.gov.ua/ua/page/page_1581428857.htm (Zaruba, O. (2020). *Leadership in higher military educational institutions: models and training programs*. Retrieved from: http://academy.ssu.gov.ua/ua/page/page_1581428857.htm).
- Карпенко, В. (2021). Критерії оцінювання лідерської компетентності офіцерів Десантно-штурмових військ на етапі їхньої професіоналізації. *Одеса, збірник тез-доповідей міжн. наук-метод. конф. «Інноваційні технології у військовій освіті»*, 27-28 (Karpenko V. (2021). Criteria for assessing the leadership competence of officers of the Assault Troops at the stage of their professionalization. *Odessa, a collection of abstracts of international science method. conf. "Innovative technologies in military education"*, 27-28).
- Маковський, О. (2002). *Формування лідерських якостей майбутніх офіцерів* (автореферат. дис. ... канд. пед. наук: 20.02.02). Режим доступу: <http://referatu.net.ua/referats/7569/146534> (Makovsky O. (2002). *Formation of leadership qualities of future officers* (PhD thesis abstract). Retrieved from: <http://referatu.net.ua/referats/7569/146534>).
- Наказ Генерального штабу Збройних Сил України «Про затвердження Інструкції з оцінювання рівня авторитету і лідерства командирів (начальників) у Збройних Силах України» (2018). Режим доступу: <https://dovidnykmpz.info/zagalni/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-12> (*Order of the General Staff of the Armed Forces of Ukraine "On approval of the Instruction on assessing the level of authority and leadership of commanders (commanders) in the Armed Forces of Ukraine"* (2018). Retrieved from: <https://dovidnykmpz.info/zagalni/nakaz-heneral-noho-shtabu-zbro-nykh-sy-12>).
- Пунда, Ю., Антоненко, С. (2017). Підготовка стратегічного лідера як інвестиція в реформування системи військового управління. *Стратегічні пріоритети*, 4 (45), 141-146 (Punda, Yu., Antonenko, S. (2017). Training a strategic leader as an investment in reforming the military management system. *Strategic Priorities*, 4 (45), 141-146).
- Сиротенко, А., Вітченко, А., Осьодло, В., Алещенко, В. (2020). Концепція розвитку військово-гуманітарної освіти в Україні. *Наука і оборона*, 4, 53-57 (Syrotenko, A., Vitchenko, A., Osyodlo, V., Aleshchenko, V. (2020). The concept of development of military-humanitarian education in Ukraine. *Science and Defense*, 4, 53-57).
- Сігаєва, Л. (2015). Професійний розвиток особистості в системі післядипломної освіти. *Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів*, 446-452 (Sigaeva, L. (2015). Professional development of the personality in the system of postgraduate education. *Conceptual bases of professional development of the person in the conditions of European integration processes*, 446-452).
- Стасюк, В. (2014). Авторитет та лідерство командира: визначення, зміст. *Вісник національного університету оборони України*, 4 (41), 309-312 (Stasiuk, V. (2014). Authority and leadership of the commander: definition, content. *Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 4 (41), 309-312).

Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію воєнної безпеки України»» (2021). Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661> (Decree of the President of Ukraine "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine "On the Strategy of Military Security of Ukraine"") (2021). Retrieved from: <https://www.president.gov.ua/documents/1212021-37661>).

Чистякова, І., Драга, І. (2020). Підготовка військовослужбовців у закладах вищої освіти України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2 (96), 196-204 (Chystiakova I., Draha I. (2020). Training of servicemen in higher education institutions of Ukraine. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 2 (96), 196-204).

Rome Ministerial Communiqué (2020). Retrieved from: http://www.ehea.info/Upload/Rome_Ministerial_Communique.pdf.

РЕЗЮМЕ

Карпенко Владимир. Теоретическая модель развития лидерской компетентности офицеров Десантно-штурмовых войск в системе последипломного образования.

В статье сосредоточено внимание на актуальности развития офицеров-лидеров Десантно-штурмовых войск на этапе профессионализации как весомый фактор трансформации системы военного образования. На основе предыдущих исследований обосновано и разработано теоретическую модель развития лидерской компетентности офицеров Десантно-штурмовых войск в системе последипломного образования. Внедрив теоретическую модель развития в систему профессионального военного образования в вузах Украины на этапе профессионализации офицеров позволит обеспечить развитие лидерской компетентности офицеров Десантно-штурмовых войск Вооруженных сил Украины. Практическая функция модели позволит представить модель как инструмент и средство научного эксперимента.

Ключевые слова: военное образование, лидерство, лидерские качества, офицер Десантно-штурмовых войск, подготовка офицеров, последипломное образование, профессионализация офицеров, развитие лидерской компетентности, теоретическая модель.

SUMMARY

Karpenko Volodymyr. Theoretical model of development of leadership competence of Assault troops officers.

The article focuses on the relevance of the development of officers-leaders of the Assault troops at the stage of professionalization as an important factor in the transformation of the military education system. On the basis of previous research, the theoretical model of development of leadership competence of officers of Airborne Assault troops in the system of postgraduate education is substantiated and developed. Introducing a theoretical model of development into the system of professional military education in Ukrainian universities at the stage of professionalization of officers will ensure the development of leadership competence of officers of the Assault Troops of the Armed Forces of Ukraine.

In the context of the reform of the Armed Forces of Ukraine, the introduction of a system of training military specialists according to NATO standards, the problem of career development of officers-leaders is becoming a priority.

Our aim in the article is to substantiate and develop a theoretical model for the development of leadership competence of assault officers in the system of postgraduate education for further introduction into the system of professional military education in Ukrainian universities at the stage of professionalization of officers.

Based on the analysis of scientific publications, it is found that the main emphasis of modern researchers is on the disclosure of general typological features of the military leader. The problem of professionalization of the officer-leader is ignored, the development of his leadership competence has not been fully resolved. Thus, it is relevant for modern military-pedagogical science to substantiate and develop a model for the development of leadership competence of officers, taking into account the specifics of their management and military-professional activities, in particular officers of the Assault Troops.

In our opinion, the theoretical foundations of modeling the pedagogical process were determined in order to approach the ideal image of an officer-leader of Assault troops. Which allowed us to increase the effectiveness of the development of professional and personal leadership competence of Assault troops officers in the system of postgraduate education. Development of a training program for officers-leaders of the Assault troops and introduction into the system of professional military education in Ukrainian universities at the stage of professionalization of officers will help develop the leadership competence of the officers of Assault troops in the system of postgraduate education.

The results of the research presented in the article gave us the opportunity to develop a theoretical model of the process of development of leadership competence of Assault troops officers in the system of postgraduate education. The practical function of the model will allow to present the model as a tool and a means of scientific experiment.

Key words: *military education, leadership, leadership qualities, officer of the Assault troops, training of officers, postgraduate education, professionalization of officers, development of leadership competence, theoretical model.*

УДК 373.4:356.43

Неля Кінах

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
ORCID ID 0000-0002-9025-6514

Наталія Рубльова

Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти
ORCID ID 0000-0001-8341-7095

DOI 10.24139/2312-5993/2021.08/137-149

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ВЧИТЕЛЯ У ПЛОЩИНІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

У статті визначено вплив середовища неперервної освіти на формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах цифровізації, означено поняття цифрової компетентності та її склад, проаналізовано чинники формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя у площині цифровізації неперервної освіти, розглянуто, як цифрова компетентність впливає на формування підприємництва вчителів у середовищі неперервної освіти, а також створено структурно-функційну схему впливу цифрової компетентності на формування професійно-педагогічного підприємництва вчителя в умовах неперервної освіти.

Ключові слова: *підприємництво, професійно-педагогічне підприємництво, чинники, цифрова компетентність, неперервна освіта.*

Постановка проблеми. У наш час національна система освіти зазнає суттєвих змін у контексті нових Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», концепції «Нова українська школа», головною